

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-

Nr. (1.20-05E)3-

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIS TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija po 2023 m. kovo 21 d. vykusio ministerijų atstovų tarpinstitucinio pasitarimo teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl UAB „EPSO-G“ mokamų dividendų už valstybei nuosavybės teise priklausančias akcijas“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma:

1. Pavesti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, valstybei nuosavybės teise priklausančių UAB „EPSO-G“ akcijų valdytojai, kasmet 2023–2027 finansiniais metais priimti sprendimą skirti dividendams 0,5 procento UAB „EPSO-G“ paskirstytinojo pelno atitinkamai už 2022–2026 finansinius metus, jeigu yra tenkinama bent viena iš siūlomame Nutarimo projekte nustatytų sąlygų.

2. Nustatyti, kad Nutarimo projekte siūlomas dividendams skirti dydis būtų taikomas, jei tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

(i) UAB „EPSO-G“ įgyvendina arba dalyvauja įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu pripažintą valstybei svarbų ekonominį projektą arba įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo sprendimu pripažintą ypatingos valstybinės svarbos projektą;

(ii) išmokėjus dividendus Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 15¹ punkte nustatyta tvarka, atitinkamais finansiniais metais UAB „EPSO-G“ įmonių grupės paskolos, išperamosios nuomos įsipareigojimai ir kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai, išskyrus ateinančių laikotarpių pajamas, atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimus ir dotacijas, viršija nuosavo kapitalo konsoliduotame UAB „EPSO-G“ įmonių grupės lygyje dydį.

Pažymėtina, kad dėl laikinai laisvų UAB „EPSO-G“ įmonių grupės (toliau – Grupė) lėšų (daugiausia iš sukaupytų LITGRID AB perkrovų valdymo įplaukų ir Baltpool UAB viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų), 2022 m. kovo 31 d. anksčiau sutarties termino baigtas dengti visas UAB „EPSO-G“ įsipareigojimas AB „Ignitis grupei“ – 199,2 mln. Eur po sutartos 18 mln. Eur kainos priedo korekcijos. Eliminavus laikinai laisvas grupės lėšas, finansavimo poreikis dėl skolos AB „Ignitis grupei“ grąžinimo iki 2022 m. rugsėjo 30 d. *de facto* sudarė 134,1 mln. Eur. Šiuo tikslu inicijuotas UAB „EPSO-G“ skolos vertybinių popierių išleidimo procesas, siekiant iš rinkos pritraukti iki 135 mln. Eur, išleidžiant 5 metų trukmės su tvarumu susietas obligacijas. Reitingų agentūrai Moody's suteikus kredito reitingą Baa1 su stabilia perspektyva, 2022 m. birželio 1 d. išplatinta 5 metų trukmės 75 mln. Eur obligacijų emisija, tai yra 60 mln. Eur mažiau nei planuotas poreikis. Grąžinus skolą AB „Ignitis grupei“, UAB „EPSO-G“ įsiskolinimas iš esmės nepasikeitė – 75 mln. Eur įsipareigojimas obligacijų investuotojams iki 2027 m. birželio 1 d. bei 60 mln. Eur Grupės įmonėms iš laikinai laisvų lėšų. Remiantis 2022 metų preliminariais rezultatais bei aktualiomis finansinėmis prognozėmis iki 2030 metų, Grupės

finansiniai įsipareigojimai, išmokėjus dividendus (~34 mln. Eur už 2022–2026 m.), viršytų nuosavo kapitalo dydį ir 2023–2027 m. laikotarpiu grynosios skolos ir nuosavo kapitalo santykis siektų nuo 1,8 iki 2,1 karto.

Be kita ko, UAB „EPSO-G“ finansinius rezultatus reikšmingai neigiamai paveikė pastarojo meto išskirtinės aplinkybės energetinių išteklių rinkoje, kurių pasekmių vartotojams valdymui Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – VERT) sprendimais buvo pritaikytos papildomos reguliuojamų paslaugų kainų korekcijos. Preliminariais duomenimis dėl ypač aukštų elektros energijos kainų (tarife buvo numatyta 58,24 Eur už MWh, faktinė kaina ~201,56 Eur už MWh), LITGRID AB technologinių nuostolių kompensavimo sąnaudos per 2022 m. vietoj perdavimo tarife įtrauktų 25,9 mln. Eur sudarė 99,6 mln. Eur (biudžete planuota 37,6 mln. Eur). Pagal Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodiką šių sąnaudų skirtumas turėjo būti kompensuotas įtraukiant jį į 2023 m. elektros perdavimo tarifus – tokiu atveju perdavimo tarifai būtų išaugę ne tik dėl gerokai didesnės prognozuojamos 2023 m. elektros kainos (VERT pažymoje prognozuojama kaina – net 312,78 Eur už MWh), bet ir papildomai dėl 2022 m. patirtų 73,7 mln. Eur technologinių sąnaudų kompensavimo nuostolių. Siekiant išvengti itin staigaus perdavimo tarifų išaugimo, nustatant paslaugų kainos viršutinę ribą, VERT sprendimu technologinėms sąnaudoms per 2023 m. kompensuoti yra numatyta panaudoti 142,3 mln. Eur iš LITGRID AB sukaupytų, bet dar investicijoms finansuoti nepanaudotų perkrovų įplaukų lėšų. Dėl šio sprendimo elektros perdavimo tarifas 2023 m. išliko ne didesnis nei 2022 m., dėl ko LITGRID AB atitinkamai prarado galimybę gauti 142,3 mln. Eur, skirtus investiciniams projektams įgyvendinti ateityje, o visa Grupė bendrai susidurs su poreikiu papildomai skolintis lėšas pinigų srautų subalansavimui 2023 bei vėlesniais metais. Energijos kainų šokas rinkoje ir sumažėjusi elektros energijos perdavimo apimtis 2022 m. turėjo itin neigiamos įtakos bendram LITGRID AB ir Grupės 2022 m. finansiniam rezultatui – preliminariais duomenimis, LITGRID AB patyrė 49,6 mln. Eur nuostolį, Grupė – 42 mln. Eur konsoliduotą nuostolį. Be to, papildomą neigiamą įtaką 2023 m. ir 2024 m. prognozuojamiems rezultatams darys ir kiti reguliaciniai veiksniai – ankstesnių laikotarpių sisteminių paslaugų viršpelnio grąžinimai (iš viso 2021–2022 m. gauta apie 56 mln. Eur), negautų pajamų dėl sumažėjusio elektros perdavimo kiekio kompensavimo tik 2025 metais (iš viso 2022–2023 m. apie 76 mln. Eur). Svarbu pažymėti, kad išliekantis didelis neapibrėžtumas dėl energijos išteklių rinkos kainų tiesiogiai lemia Grupės pinigų srautus – itin didele dalimi papildomo finansavimo pritraukimo poreikis priklausys ne tik nuo LITGRID AB perkrovų įplaukų surinkimo, bet ir technologinių nuostolių sąnaudų apimties, priklausomos nuo energijos išteklių rinkos kainų. Dar metų pabaigoje pakitusios perkrovų įplaukų surinkimo tendencijos indikuoja, kad perkrovų įplaukos bus ženkliai mažesnės nei pernai (267 mln. Eur), taip pat mažiau nei suplanuota šiems metams (120 mln. Eur), dėl ko Grupė bendrai susidurs su poreikiu pritraukti iki 200 mln. Papildomo finansavimo jau 2023 m. antroje pusėje arba keisti investavimo grafikus ir apimtį.

Taigi, UAB „EPSO-G“ galimybės mokėti dividendus išliks ribotos ateityje dėl santykinai didelio įsiskolinimo, kurį lems tiek pastarųjų metų išskirtinių aplinkybių energetikos išteklių rinkoje poveikis Grupės finansiniams rezultatams, tiek ir bendra Grupės investicijų iki 2030 m. poreikio apimtis, siekianti net 2,3 mlrd. Eur, dėl ko finansinės Grupės skolos išaugs ir dvigubai viršys nuosavą kapitalą. UAB „EPSO-G“ išmokant reikšmingus dividendus būtų dar labiau bloginami Grupės santykiniai įsiskolinimo rodikliai ir apribotos galimybės pritraukti finansavimą.

Atsižvelgiant į kontekstą svarbu pažymėti, kad Aprašo nuostatos dėl dividendų mokėjimo iš esmės taikomos UAB „EPSO-G“, tačiau skolos rodiklius kredito institucijos vertina konsoliduotos Grupės lygiu. Todėl 2023 ir vėlesniais metais gali susidaryti situacija, kai UAB „EPSO-G“ įsipareigojimai neviršys nuosavybės (formaliai atsiranda prievolė mokėti dividendus), tačiau Grupės lygiu skolos rodikliai nebūtų tvarūs. Todėl Vyriausybės nutarimo priėmimas dėl mažesnės dalies UAB „EPSO-G“ dividendų mokėjimo, nustatant aiškią dividendų politiką, Grupei padėtų užtikrinti finansinį tvarumą.

Atkreiptinas dėmesys, kad UAB „EPSO-G“ ir Grupės atveju aktuali ir Aprašo 15^{3.1} papunktyje nurodyta išimties sąlyga: „valstybės valdoma bendrovė įgyvendina arba dalyvauja įgyvendinant Vyriausybės sprendimu pripažintą valstybei svarbų ekonominį projektą arba valstybės valdoma bendrovė įgyvendina ar dalyvauja įgyvendinant Seimo sprendimu pripažintą ypatingos valstybinės svarbos projektą“, leidžianti priimti sprendimą dėl mažesnės dividendų dalies išmokėjimo. Šiuo metu UAB „EPSO-G“ Grupės įmonės įgyvendina arba dalyvauja įgyvendinant šiuos valstybei svarbius projektus:

a) Sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais (projekto vykdytoja – UAB „EPSO-G“ dukterinė bendrovė LITGRID AB). Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Įstatymu elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projektas yra pripažįstamas ypatingos valstybinės svarbos projektu.

b) Pirmasis jūrinio vėjo parkas Lietuvoje (įgyvendina UAB „EPSO-G“, LITGRID AB dalyvauja įgyvendinant). Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 22 straipsnio 19 dalyje nustatyta, kad teritorijų, reikalingų prijungti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines, planuojamas plėtoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalyje (dalyse), prie elektros perdavimo tinklų, parengimo inžinerinės infrastruktūros plėtrai projektas yra pripažįstamas ypatingos valstybinės svarbos projektu, kurio įgyvendinimui taikomas Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas, išskyrus reikalavimą pateikti projekto galimybių studiją. Projektą įgyvendinanti institucija yra Energetikos ministerija. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2022 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. 1-94 „Dėl pasirengimo pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko projekto įgyvendinimui“ UAB „EPSO-G“ paskirta projekto vadovu (nurodyto įsakymo 1.2 papunktis).

c) Lietuvos elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos projektas, projekto vykdytoja – UAB „EPSO-G“ dukterinė bendrovė Energy Cells, UAB, kuri yra paskirta elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatore, pavedant bendrovei įrengti 4 baterijų po 50 MW parkus. Projektas skirtas prisidėti prie sinchronizacijos programos (kaip ypatingos valstybinės svarbos projekto) ir Įstatymo įgyvendinimo (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 28 d. nutarimo Nr. 590 „Dėl elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus paskyrimo“ 1 punktas).

d) Lietuvos Respublikos fizinio barjero Lietuvos Respublikos teritorijoje prie Europos Sąjungos išorės sienos su Baltarusijos Respublika įrengimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad projektas pripažįstamas ypatingos valstybinės svarbos projektu. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugpjūčio 23 d. nutarimu Nr. 680 „Dėl Lietuvos Respublikos fizinio barjero Lietuvos Respublikos teritorijoje prie Europos Sąjungos išorės sienos su Baltarusijos Respublika įrengimo įstatymo įgyvendinimo“ UAB „EPSO-G“ paskirta projekto vykdytoja (nurodyto nutarimo 5 punktas). Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2021 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 4-193 „Dėl valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių vykdomų specialiųjų įpareigojimų sąrašo patvirtinimo“ (30 punktas) į specialiųjų įpareigojimų sąrašą įtrauktas fizinio barjero, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos fizinio barjero teritorijoje prie Europos Sąjungos išorės sienos su Baltarusijos Respublika įrengimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, įrengimo projekto vykdytojo funkcijų įgyvendinimas, kartu nurodant UAB „EPSO-G“ kaip specialiąjį įpareigojimą vykdančią valstybės valdomą įmonę.

Atsižvelgiant į Aprašo 15^{3.1} ir 15^{3.3} papunkčius bei pirmiau nurodytas finansines prognozes, siūloma užtikrinti, kad už 2022–2026 metų laikotarpį (išimtis galiotų iki obligacijų išpirkimo ar refinansavimo), akcininko teises ir pareigas įgyvendinanti Energetikos ministerija nenumato reikalauti reikšmingų dividendų ir priimtų sprendimą minėtu laikotarpiu kasmet skirti dividendams 0,5 procento UAB „EPSO-G“ paskirstytinojo pelno už atitinkamus finansinius metus. Laisvas pinigų srautas būtų nukreiptas skoloms tvarkyti ir (ar) strateginiams projektams finansuoti.

Nepriėmus atskiro sprendimo dėl UAB „EPSO-G“ dividendų, galiotų Aprašo nuostatos, todėl reiktų kasmet kreiptis į Vyriausybę dėl mažesnių dividendų arba kasmet dividendams skirti 60–85 proc. paskirstytinojo pelno, todėl blogėtų Grupės įsiskolinimo rodikliai ir mažėtų galimybės pritraukti finansavimą.

Priėmus Nutarimo projektą, nenumatoma neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių.

Numatomas teigiamas poveikis Grupės finansinei būklei, kredito rizikai ir kredito reitingui, tokiu būdu užtikrinant galimybę UAB „EPSO-G“ efektyviai pritraukti reikiamą finansavimą valstybei svarbiems projektams, kuriuos Grupės įmonės įgyvendina arba dalyvauja įgyvendinant.

Nutarimo projektas tiesiogiai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų, nėra notifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo bei Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, VŠĮ Valdymo koordinavimo centrui ir UAB „EPSO-G“. Nutarimo projektas buvo patikslintas pagal UAB „EPSO-G“ pateiktą pasiūlymą. Finansų ministerija ir VŠĮ Valdymo koordinavimo centras pastabų ir pasiūlymų dėl Nutarimo projekto neturėjo. Ekonomikos ir inovacijų ministerija per nustatytą derinimo laikotarpį pastabų ir pasiūlymų nepateikė.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2023 m. kovo 17 d. išvadoje Nr. NV-599 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, atliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas. Kaip aptarta 2023 m. kovo 21 d. vykusiame ministerijų atstovų tarpinstituciniame pasitarime, siekiant aiškumo, Nutarimo projekto 2 punkto siūlytina neatsisakyti, nes jame akcentuojami ne tik UAB „EPSO-G“, bet visos įmonių grupės skoliniai įsipareigojimai ir galimas nuosavo kapitalo viršijimas konsoliduotame UAB „EPSO-G“ įmonių grupės lygyje.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Nutarimo projektu siūlomi pakeitimai aktualūs Energetikos ministerijai, valstybei nuosavybės teise priklausančių UAB „EPSO-G“ akcijų valdytojais, priimančiais sprendimus dėl 2022 finansinių metų paskirstytinojo pelno eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime, įvyksiančiame ne vėliau nei 2023 m. balandžio 30 d.

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Strateginio ir finansų valdymo skyrius (vedėjas Arvydas Dragūnas, tel. 8 677 41053, el. p. arvydas.dragunas@enmin.lt). Tiesioginė Nutarimo projekto rengėja – patarėja Rasa Darginavičiūtė, tel. 8 602 46705, el. p. rasa.darginaviciute@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. UAB „EPSO-G“ finansinė prognozė 2023–2030 m., 1 lapas.
3. Suinteresuotų institucijų pastabos, 3 lapai.
4. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 5 lapai.

Rasa Darginavičiūtė, tel. 8 602 46705, el. p. rasa.darginaviciute@enmin.lt